

KATEHEZA PAPE BENEDIKTA XVI

NA OPĆOJ AUDIJENCIJI

Srijeda, 3. studenog 2010

Knjiga Margarete Oingt

Draga braćo i sestre!

S Margaretom Oingt, o kojoj vam danas želim govoriti, uvedeni smo u kartuzijansku duhovnost, koja se nadahnjuje na sintezi evanđelja koju je živio i predlagao sveti Bruno. Nije nam poznat njezin datum rođenja, premda ga neki smještaju oko 1240. Margareta potječe iz moćne lyonske obitelji Oingta, čiji plemićki korijeni sežu u daleku prošlost. Znamo da se majka zvala također Margareta, koja je imala dvojicu braće – Guiscarda i Luja – i tri sestre: Katarinu, Izabelu i Janju. Ova će potonja otići za njom u samostan, u kartuziju, naslijedivši je zatim na položaju opatice.

Nemamo podataka o njezinu djetinjstvu, ali iz njezinih spisa možemo naslutiti da ga je proživjela mirno, u obiteljskom ozračju ispunjenom ljubavlju. Naime, da bi izrazila beskrajnu Božju ljubav, ona koristi mnoge slike vezane uz obitelj, a osobito su joj dragi likovi oca i majke. U jednoj od svojih meditacija ovako moli: "Premili Gospodine, kada samo pomislim na posebne milosti koje si mi dao u svojoj brižnosti: prije svega, kako si me čuvao još od moga djetinjstva i kako si me oslobodio od opasnosti ovoga svijeta i pozvao me da se posvetim tvojoj svetoj službi, i kako si mi dao sve ono što mi je bilo potrebno za jesti, piti, odjenuti i obući na noge, (i to si učinio) na taj način da nisam imala priliku misliti u svim tim stvarima ni na što drugo osim na tvoje veliko milosrđe" (Margareta Oingt, *Scritti spirituali*, Meditazione V, 100, Cinisello Balsamo 1997., str. 74).

Iz njezinih meditacija naslućujemo također da je ušla u kartuziju u Poiteinsu odazvavši se na Gospodinov poziv, ostavivši sve i prihvativši strogo kartuzijansko pravilo, da bi bila potpuno Gospodinova, da bi uvijek bila s njim. Ona piše: "Slatki moj Gospodine, ostavila sam moga oca i moju majku i moju braću i sve stvari ovoga svijeta iz ljubavi prema tebi; ali to je tako nezatno, jer bogatstva ovoga svijeta nisu ništa drugo do oštro trnje i što ih tko više posjeduje to je nesretniji. I zato mi se čini da nisam ostavila ništa drugo do bijedu i siromaštvo; ali ti, slatki moj Gospodin, znaš da kada bih posjedovala tisuće svjetova i da mogu njima raspolagati kako mi se sviđa, sve bih napustila iz ljubavi prema tebi; i kada bi mi ti dao sve ono što posjeduješ na nebu i na zemlji, ne bih bila zadovoljna sve dok ne bih imala

tebe, jer ti si život moga života, i ne želim imati drugog oca i majku osim tebe" (isto, Meditazione II, 32, str. 59).

I o njezinu životu u kartuziji posjedujemo malo podataka. Znamo da je 1288. postala četvrta poglavarica te da je na toj službi ostala sve do smrti, 11. veljače 1310. Iz njezinih spisa, ipak, ne izlaze na vidjelo posebne prekretnice na njezinu duhovnom putu. Ona čitav život poima kao put čišćenja koji vodi sve do potpunog suobličenja Kristu. Krist je Knjiga koju treba pisati, svakodnevno urezivati u svoje srce i u svoj život, osobito njegovu spasenjsku muku. U djelu Speculum, Margareta, oslovljavajući samu sebe u trećem licu, ističe da je po Gospodinovoj milosti "urezala u svoje srce sveti život koji je Bog Isusa Krista proveo na zemlji, njegov dobar primjer i njegov dobar nauk. Ona je tako dobro stavila slatkog Isusa Krista u svoje srce da joj se činilo da joj je on čak prisutan i da drži zatvorenu knjigu u njezinoj ruci, kako bi je poučio" (isto, I, 2-3, str. 81). "U toj je knjizi našla napisan život koji je Isus Krist proveo na zemlji, od njegova rođenja do uzašašća na nebo" (isto, I, 12, str. 83).

Margareta svakoga dana, od ranoga jutra, prijanja proučavanju te knjige. I kada je u nju malo bolje zavirila, počela je u njoj čitati o vlastitoj savjesti, uvidjevši kako ona iznosi na vidjelo obmane i laži njezina života (usp. isto, I, 6-7, str. 82); piše o sebi da bi koristila drugima i da bi što dublje u svoje srce utisnula milost Božje prisutnosti, da, naime, postigne da njezin život svakoga dana bude označen susretom s Isusovom riječju i djelovanjem, s njegovom Knjigom života. A to zato da Kristov život bude trajno i duboko utisnut u dušu, sve dok ne bude mogla vidjeti Knjigu iznutra, odnosno sve dok ne bude mogla promatrati otajstvo Trojedinog Boga (usp. isto, II, 14-22; III, 23-40, str. 84-90).

Preko svojih spisa, Margareta nam omogućuje zaviriti u njezinu duhovnost i omogućuje nam dokučiti neke crte njezine osobnosti i njezine sposobnosti vladanja. Ona je veoma naobražena žena; obično piše na latinskom, jeziku učenih ljudi, ali piše također na francuskom provansalskom i to je također rijetkost: njezini su spisi tako prvi poznati spisi sastavljeni na tome jeziku. Njezin život obiluje mističnim iskustvima, koje ona opisuje jednostavno, ostavljajući naslutiti neizrecivi Božji misterij te ističe da je um previše ograničen da dohvati a jezik neprikladan da izrazi to otajstvo. Njezina je osobnost smirena, jednostavna, otvorena, resi je srdačnost, velika uravnoteženost i oštromnost, kadra je ući u dubine čovjekova duha, dokučiti njegove granice, dvosmislenosti, ali također težnje i stremljenje prema Bogu. Pokazuje istaknutu sposobnost vladanja, povezujući svoj duboki mistični duhovni život sa služenjem sestrama i zajednici. U tome smislu je značajan ulomak iz pisma ocu: "Mili moj oče, javljam vam da sam toliko zaokupljena potrebama naše kuće da mi nije moguće zaokupiti duh dobrim mislima; naime imam toliko za raditi da ne znam gdje se prvo okrenuti. Nismo ovršili žito u sedmom mjesecu i naši vinogradi su uništeni u oluji. Osim toga, naša se crkva nalazi u tako lošem stanju da smo prisiljeni dijelom je obnoviti" (isto, Lettere, III, 14, str. 127).

Jedna kartuzijanska redovnica ovako opisuje Margaretu: "Svojim nam poslom otkriva zadivljujuću osobnost, živu inteligenciju, sklonost misaonom radu i, istodobno, obdarenost mističnim milostima: riječju, to je sveta i mudra žena koja zna sa stanovitom duhovitošću izraziti potpuno duhovnu afektivnost" (Nepoznata kartuzijanka, Certosine, u Dizionario degli Istituti di Perfezione, Rim 1975., sv. 777). U mističnom životu, Margareta prepoznaje vrijednost iskustva prirodnih čuvstava, očišćenih milošću, kao povlašteno sredstvo koje čovjeku pomaže dublje shvatiti i s većom spremnošću i žarom potpomoći Božje djelovanje. Razlog tomu se krije u činjenici da je čovjek stvoren na Božju sliku te je stoga pozvan graditi s njim čudesnu povijest ljubavi, puštajući da ga on potpuno uključi u svoju inicijativu.

Trojedini Bog, Bog ljubavi koji se objavljuje u Kristu oduševljava Margaretu i ona živi duboki odnos ljubavi prema Gospodinu i, s druge strane, vidi nezahvalnost ljudi sve do podlosti, sve do paradoksa križa. Ona kaže da je Kristov križ nalik postelji na kojoj se žena porađa. Isusova bol na križu se uspoređuje s bolima roditelje. Ona piše: "Majka koja me nosila u utrobi, veoma je mnogo pretrpjela kada me donosila na svijet, cijeli dan i cijelu noć, ali ti, preslatki Gospodine, za mene si mučen ne samo jednu noć ili jedan dan već više od trideset

godina [...]; koliko si samo gorku muku podnosio zbog mene cijeli svoj život! A kada je došao trenutak poroda, tvoja je muka bila toliko bolna da je sav tvoj sveti znoj postao poput kaplji krvi koje su se slijevale niz čitavo tvoje tijelo i padale na zemlju" (isto, Meditazione I, 33, str. 59).

Margareta, podsjećajući na izvješća o mucu, razmatra te patnje s dubokim suosjećanjem: "Ti si bio položen na tvrdi postelju križa, tako da se nisi mogao pomaknuti niti pomicati ili pokrenuti svoje udove, kako to obično biva sa čovjekom koji trpi veliku bol, jer si bio potpuno razapet i udovi su ti bili prikovani čavlima [...] a [...] svi tvoji mišići i krvne žile bili su razderani [...] Ali svi ti bolovi [...] još ti nisu bile dovoljni, pa si htio da tvoj bok bude okrutno proboden kopljem tako da čitavo tvoje milo tijelo bude isječeno i izmučeno; a tvoja je dragocjena krv tako jako lila da je ostavljala dugi trag, gotovo nalik velikom potoku". Govoreći o Mariji ona kaže: "Ne treba se čuditi što je mač koji ti se zario u tijelo prodro također u srce tvoje slavne majke koja te toliko voljela podupirati [...] jer je tvoja ljubav bila veća od svih drugih ljubavi" (isto, Meditazione II, 36-39.42, str. 60 sl.).

Dragi prijatelji, Margareta Oingt nas poziva razmišljati o Isusovu životu patnje i ljubavi kao i o životu njegove Majke, Marije. Tu je naša nada, smisao našega života. Iz razmatranja Kristove ljubavi prema nama rađaju se snaga i radost da odgovorimo s istom ljubavlju, stavljajući svoj život u službu Boga i bližnjih. S Margaretom kažimo i mi: "Slatki Gospodine, sve ono što si učinio iz ljubavi prema meni i čitavom ljudskom rodu, potiče me ljubiti te, a spomen tvoje presvete muke daje jedinstvenu snagu mojoj moći ljubavi kako. Zato mi se čini [...] da sam pronašla ono što sam toliko željela: ne ljubiti ništa drugo osim tebe i u tebe ili iz ljubavi prema tebi" (isto, Meditazione II, 46, str. 62).

Na prvi pogled ta srednjovjekovna kartuzijanka, kao i čitav njezin život, njezina misao, kao da su nekako daleko od nas, našega života, našeg načina razmišljanja i djelovanja. Ali ako pogledamo u bit toga života, vidimo da se itekako dotiče i nas i morala bi postati također bitna također u našem životu.

Čuli smo da je Margareta promatrala Gospodina kao knjigu, upirala je pogled u Gospodina, smatrala ga je zrcalom u kojem se vidi također njezina savjest. I iz toga je zrcala ušlo svjetlo u njezinu dušu: pustila je da u njezino biće uđe Kristova riječ i njegov život i tako je bila preobražena; savjest je prosvijetljena, pronašla je kriterije, svjetlo i bila je očišćena. Upravo to trebamo i mi: pustiti da Kristova riječ, život, svjetlo uđu u našu savjest kako bi ona bila prosvijetljena, shvatila ono što je istinito i dobro a što zlo; riječju, kako bi naša savjest bila prosvijetljena i očišćena. Smeće ne postoji samo na raznim putovima svijeta. Postoji također u našim savjestima i u našim srcima. Jedino nas Gospodinovo svjetlo, njegova snaga i njegova ljubav čiste i pokazuju nam pravi put. Zato se ugledajmo u svetu Margaretu u tome pogledu uprtu prema Isusu. Zavirimo u knjigu njegova života, pustimo da nas prosvijetli i očisti da naučimo pravi život. Hvala!